

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi merimieseläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merimieseläkelain säännöksiä, jotka koskevat merimieseläkekassan hallitusta ja valtuuskuntaa.

Kassan hallituksen nimittäisi merimieseläkekassan valtuuskunta. Samalla tarkistettaisiin hallituksen toimintatapoja ja tehtäviä. Eläkekassan nimenkirjoitusoikeutta ehdotetaan

myös muutettavaksi. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että vakuutusyhtiöiden omistusoikeuden rajoitusta koskevat säännökset ulotettaisiin koskemaan myös merimieseläkekassaa.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1990 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Merimieseläkelain (72/56) mukaisen vakuustoittoiminnan harjoittaminen kuuluu merimieseläkekassalle, jonka kotipaikka on Helsingin kaupunki. Merimieseläkekassa ratkaisee merimieseläkelain mukaiset eläkeasiat ja vastaa eläkekassan varojen sijoittamisesta.

Merimieseläkekassan hallintoa koskevat säännökset ovat peräisin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta lain säätämivuodelta 1956. Osa säännöksistä on osoittautunut vanhanaikaisiksi, joten niitä on tarpeellista tarkistaa.

Merimieseläkelain 5 luku sisältää merimieseläkekassan hallitusta ja valtuuskuntaa koskevat säännökset. Hallituksen nimittämisestä säädetään 36 §:ssä. Sen mukaan hallituksen nimittää sosiaali- ja terveysministeriö kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Merimieseläkekassan ylin hallintoelin on valtuuskunta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että hallituksen nimitysoikeus siirrettäisiin valtuuskunnalle. Hallituksen puheenjohtajan ja hänen varamiehensä valtuuskunta nimittäisi sosiaali- ja terveys-

ministeriön esityksestä. Lisäksi ehdotetaan, että hallitus voisi tarvittaessa toimia jaostoina, joihin voisi kuulua myös eläkekassan johtavia toimihenkilöitä. Jaostojen toiminnasta on tarkeitus säätää tarkemmin asetuksella.

Merimieseläkelain 37 §:ssä säädetään hallituksen tehtävistä. Hallituksen tehtäviksi ehdotetaan toimitusjohtajan sekä muiden johtavien toimihenkilöiden nimittäminen sekä muista näihin toimiin liittyvistä asioista päättäminen. Muut toimihenkilöt ottaisi eläkekassan toimitusjohtaja. Uudeksi hallituksen tehtäväksi säädettäisiin lausuntojen antaminen ja esitysten tekeminen merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa. Hallituksen valtuutta siirtää osa toimivaltaansa kuuluvia asioita jaoston, jäsenensä tai toimitusjohtajan taikka muun toimihenkilön ratkaistavaksi olisi asioiden joustavan käsittelyn vuoksi tarkoitukseenmukaista lisätä. Kun eläkekassan hallitus nykyisellään käsittelee kaikki eläkeasiat, tästä on aiheutunut viivästystä. Sen vuoksi ehdotetaan, että hallitus voisi siirtää myös eläkeasioiden ratkaisuoikeuden. Lisäksi ehdotetaan, että hallitus voisi siirtää myös eläkekassan varojen sijoittamisen joko jaoston, jäsenensä tai toimi-

tusjohtajan taikka muun toimihenkilön ratkaistavaksi. Tämä on osoittautunut tarpeelliseksi eläkekassan sijoitustoiminnan monipuolistuessa, mikä edellyttää päätöksenteolta riittävää nopeutta. Nykyisin koko hallitus on kutsuttava koolle vähäistenkin sijoituspäätösten tekemistä varten. Edellä esitetyt muutokset ehdotetaan tehtäviksi 37 §:ään.

Merimieseläkelain 38 §:ssä säädetään, että hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa. Loma-aikoina hallituksen kokoonsaaminen saattaa kuitenkin olla hankalaa. Koska hallitus voi siirtää eläkeasioiden ratkaisun edellä kerrotulla tavalla, hallituksen ei ole välttämätöntä kokoontua kuukausittain. Sen vuoksi ehdotetaan, että laista poistettaisiin sanat ”kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa”. Lisäksi ehdotetaan, että hallitus voisi kokoontua myös toimitusjohtajan kutsusta.

Merimieseläkelain 40 § kumotaan tarpeettomana, koska siinä oleva säännös hallituksen oikeudesta siirtää toimivaltaansa kuuluvia asioita siirtyy ehdotuksen mukaan 37 §:n 2 momentiksi.

Myös 41 §:ssä olevat eläkekassan nimenkirjoittamista koskevat säännökset ehdotetaan uusittaviksi. Varsinkin loma-aikoina tarvittavien allekirjoitusten saamisessa on ollut vaikeuksia. Pykälän uusitus muodossa myös kaksi toimihenkilöä yhdessä voisivat kirjoittaa kassan nimen.

Koska merimieseläkekassan valtuuskunta nimittäisi hallituksen, on perusteltua, että valtuuskunta myös päättäisi eläkekassan yleisistä suuntaviivoista ja valvoisi hallituksen toimintaa. Asiasta säädettäisiin 44 §:ssä.

Merimieseläkelain 7 luku sisältää eläkekassan tilinpäätöstä ja omaisuutta koskevat sään-

nökset. Osakkeiden omistusrajoituksesta säädetään 55 §:n 2 momentissa. Vakuutusyhtiöiden toiminnan pysyttämiseksi pääsääntöisesti vain vakuutustoiminnan piirissä, vakuutusyhtiölakia (1062/79) on muutettu 1 päivästä huhtikuuta 1987. Vakuutusyhtiö ei saa omistaa muuta kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin sen määrän, joka vastaa 20 % yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä. Vastaava vakuutuksenottajien etujen mukainen säännös tulisi ulottaa koskemaan myös merimieseläkekassaa. Sen vuoksi ehdotetaan 55 § muutettavaksi siten, että osakkeiden omistusrajoitukseksi tulisi 20 %.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Lainmuutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 1990 alusta. Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin, että vuoden 1989 alusta asetettu hallitus jatkaa tehtävässään lain voimaantulosta huolimatta vielä kolmivuotiskauden päättymisen jälkeenkin siihen saakka, kunnes valtuuskunta valitsee uuden hallituksen ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessa vuonna 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 40 § ja
muutetaan 36 ja 37 §, 38 §:n 1 ja 3 momentti, 41 §, 44 §:n 1 momentti ja 55 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 37 ja 41 § osittain muutettuina 30 päivänä joulukuuta 1966 annetulla
 lailla (739/66) sekä 44 §:n 1 momentti osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 9 päivänä
 tammikuuta 1981 annetulla lailla (1/81), seuraavasti:

36 §

Eläkekassan valtuuskunta nimittää kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan eläkekassan hallituksen, johon kuuluu viisi jäsentä. Kullekin jäsenelle määrätään henkilökohtainen varamies. Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä nimitetään yksi hallituksen jäsen, joka toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Muista jäsenistä tulee kahden edustaa laivanvarustajia ja kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita edustavista jäsenistä tulee toisen edustaa miehistöä ja toisen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina kansipäällystö, konepäällystö ja radiosähköttäjät. Mitä edellä on sanottu jäsenistä, koskee myös heidän varamiehiään.

Hallituksen jäsen voidaan erityisestä syystä vapauttaa tehtävästään kesken toimikauden. Jos jäsen tai varamies eroaa tai vapautetaan kesken toimikauden, hänen tilalleen on nimittettävä uusi jäsen tai varamies jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallituksella on oikeus toimia jaostoina, joihin voi kuulua myös eläkekassan johtavia toimihenkilöitä, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) ratkaista eläkeasiat;
- 2) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskeissa asioissa;
- 3) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta valtuuskunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti;
- 4) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;
- 5) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös ja vuosikertomus;

6) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

7) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

Hallituksella on oikeus antaa 1, 3, 6 ja 7 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jaostonsa, jäsenensä taikka muun sellaisen toimihenkilön ratkaistavaksi, joka täyttää 35 §:n 2 momentissa mainitut kelpoisuusvaatimukset.

38 §

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, joista toisen tulee edustaa laivanvarustajia ja toisen merenkulkijoita, ja nämä ovat yksimieliset. Muissa tapauksissa päätösvaltaisuu- den edellytyksenä on, että saapuvilla on puheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä. Jaoston päätösvaltaisuu- desta säädetään tarkemmin asetuksella.

41 §

Eläkekassan nimen kirjoittaa:

- 1) hallituksen puheenjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kanssa;
- 2) toimitusjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai hallituksen siihen valtuuttaman henkilön kanssa; tai
- 3) kaksi hallituksen valtuuttamaa toimihenkilöä yhdessä.

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden nimet ja kotipaikat sosiaali- ja terveysministeriölle, joka pyynnöstä antaa todistuksen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kirjoittamaan eläkekassan nimen.

44 §

Valtuuskunta päättää eläkekassan toiminnan yleisistä periaatteista ja valvoo eläkekassan

hallituksen toimintaa. Valtuuskunta kokoon-
tuu varsinaiseen kokoukseen vähintään kerran
vuodessa viimeistään kesäkuun kuluessa.

— — — — —
55 §
— — — — —

Kassa ei saa ilman sosiaali- ja terveysministe-
riön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuu-
tusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepää-
omasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20
prosenttia yhtiön osakepääomasta ja kaikkien

osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimin-
taa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä
ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taik-
ka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyritys.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1990.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen
lain 36 §:n mukaisesti nimitetty hallitus jatkaa
tehtävässään vuoden 1991 jälkeen siihen saak-
ka, kunnes valtuuskunta on nimennyt uuden
hallituksen.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*

L a k i

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 40 § ja
muutetaan 36 ja 37 §, 38 §:n 1 ja 3 momentti, 41 §, 44 §:n 1 momentti ja 55 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 37 ja 41 § osittain muutettuina 30 päivänä joulukuuta 1966 annetulla
 lailla (739/66) sekä 44 §:n 1 momentti osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 9 päivänä
 tammikuuta 1981 annetulla lailla (1/81), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

36 §

Sosiaaliministeriö nimittää *jäljempänä sää-*
detyin poikkeuksin kolmeksi kalenterivuodeksi
 kerrallaan eläkekassan hallituksen, johon kuu-
 luu viisi jäsentä ja heille määrätty henkilökoh-
 taiset varamiehet. Näistä puheenjohtajana ja
 samalla valtion edustajana toimii ministeriön
 määräämä jäsen ja varapuheenjohtajana hänen
 varamiehensä. Muista jäsenistä *ja heidän vara-*
miehistään tulee kahden edustaa laivanvarusta-
 jia ja kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita
 edustavista jäsenistä *ja heidän varamiehistään*
 tulee toisen edustaa miehistöä ja toisen päällyst-
 öä. Päällystöä edustava jäsen *tai hänen vara-*
miehensä nimitetään kalenterivuodeksi kerral-
 laan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat
 edustettuina kansipäällystö, konepäällystö ja
 radiosähköttäjät.

Sosiaaliministeriön on ennen laivanvarusta-
jia ja merenkulkijoita edustavien jäsenten ja
heidän varamiestensä nimittämistä hankittava
asianomaisen alan kunkin tunnustetun järjes-
tön ehdotus, jonka mukaan ministeriön on
nimittäminen toimitettava. Ehdotuksessa, tul-
lakseen otetuksi huomioon, pitää olla jäsenten
ja heidän varamiestensä osalta erikseen kaksi
kertaa niin monta ehdokasta, kuin heitä on
nimitettävä. Jos järjestö ministeriön määrää-
mässä ajassa ei tee asianmukaista ehdotusta,
on ministeriön kuitenkin suoritettava nimittä-
minen.

Jos erityistä syytä on, voidaan hallituksen
 jäsen vapauttaa tehtävästään kesken toimikau-
 den.

Jos jäsen tai varamies eroaa taikka vapaute-
 taan kesken toimikauden *tahi varamies nimit-*
tään jäseneksi, on hänen tilalleen nimitettävä
 uusi jäsen tai varamies jäljellä olevaksi toimi-
 kaudeksi.

Ehdotus

36 §

Eläkekassan valtuuskunta nimittää kolmeksi
 kalenterivuodeksi kerrallaan eläkekassan halli-
 tuksen, johon kuuluu viisi jäsentä. *Kullekin*
jäsenelle määrätään henkilökohtainen vara-
mies. Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä
nimitetään yksi hallituksen jäsen, joka toimii
myös hallituksen puheenjohtajana. Muista jä-
 senistä tulee kahden edustaa laivanvarustajia ja
 kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita edus-
 tavista jäsenistä tulee toisen edustaa miehistöä
 ja toisen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen
 nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten,
 että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina
 kansipäällystö, konepäällystö ja radiosähköttä-
 jät. *Mitä edellä on sanottu jäsenistä, koskee*
myös heidän varamiehiään.

Hallituksen jäsen voidaan erityisestä syystä
 vapauttaa tehtävästään kesken toimikauden.
 Jos jäsen tai varamies eroaa tai vapautetaan
 kesken toimikauden, *hänen tilalleen on nimi-*
tettävä uusi jäsen tai varamies jäljellä olevaksi
 toimikaudeksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) ratkaista eläkeasiat;
- 2) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;

3) ottaa ja erottaa kassan toimitusjohtaja sekä muut tarvittavat toimihenkilöt ja määrätä heidän palkkansa;

4) laatia vuosittain kassan tilinpäätös ja toimintakertomus;

5) kantaa ja vastata kassan puolesta; sekä

6) hoitaa kaikki ne muutkin asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnalle.

38 §

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, joista toisen tulee edustaa laivanvarustajia ja toisen merenkulkijoita, ja nämä ovat yksimieliset. Muissa tapauksissa päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että saapuvilla on puheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä.

40 §

Hallituksella on oikeus antaa 37 §:n 3, 5 ja 6 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jäsentensä taikka, saatuaan siihen valtuuskunnan suostumuksen, myös sellaisen hallitukseen kuulumattoman henkilön ratkaistaviksi, joka täyttää 35 §:n 2 momentissa mainitut kelpoisuusehdot.

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

1) ratkaista eläkeasiat;

2) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa;

3) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta valtuuskunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti;

4) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

5) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös ja vuosikertomus;

6) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

7) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

Hallituksella on oikeus antaa 1, 3, 6 ja 7 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jaostonsa, jäsenensä taikka muun sellaisen toimihenkilön ratkaistavaksi, joka täyttää 35 §:n 2 momentissa mainitut kelpoisuusvaatimukset.

38 §

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, joista toisen tulee edustaa laivanvarustajia ja toisen merenkulkijoita, ja nämä ovat yksimieliset. Muissa tapauksissa päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että saapuvilla on puheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä. Jaoston päätösvaltaisuudesta säädetään tarkemmin asetuksella.

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 §

Eläkekassan nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja kassan toimitusjohtaja yhdessä taikka kumpikin heistä erikseen yhdessä hallituksen valtuuttaman hallituksen jäsenen tai kassan muun toimihenkilön kanssa taikka kaksi hallituksen valtuuttamaa hallituksen jäsentä yhdessä.

Hallituksen 1 momentin nojalla antamasta valtuutuksesta on viipymättä ilmoitettava sosiaaliministeriölle, jonka on pyynnöstä annettava todistus siitä, ketkä ovat oikeutetut kirjoittamaan kassan nimen.

44 §

Valtuuskunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa viimeistään kesäkuun kuluessa kokoukseen, jota kutsutaan valtuuskunnan varsinaiseksi kokoukseksi.

Varsinaisessa kokouksessa on:

1) esitettävä hallituksen laatima tilinpäätös ja toimintakertomus sekä tilintarkastajain lausunto;

2) käsiteltävä kysymys edellisen vuoden tilinpäätöksen vahvistamisesta;

3) päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin edellisen vuoden hallinto ja siitä tehty tili antavat aihetta;

4) määrättävä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

5) valittava tilintarkastajat ja heidän varamiestensä; sekä

6) käsiteltävä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

55 §

Kassalla ei sosiaaliministeriön suostumuksetta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

41 §

Eläkekassan nimen kirjoittaa:

1) hallituksen puheenjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kanssa;

2) toimitusjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai hallituksen siihen valtuuttaman henkilön kanssa; tai

3) kaksi hallituksen valtuuttamaa toimihenkilöä yhdessä.

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden nimet ja kotipaikat sosiaali- ja terveysministeriölle, joka pyynnöstä antaa todistuksen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kirjoittamaan eläkekassan nimen.

44 §

Valtuuskunta päättää eläkekassan toiminnan yleisistä periaatteista ja valvoo eläkekassan hallituksen toimintaa. Valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen vähintään kerran vuodessa viimeistään kesäkuun kuluessa.

Kassa ei saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyritys.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1990.*

*Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen
lain 36 §:n mukaisesti nimitetty hallitus jatkaa
tehtävässään vuoden 1991 jälkeen siihen saak-
ka, kunnes valtuuskunta on nimennyt uuden
hallituksen.*
